



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 46/2025-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká cesta 5680/2B, Pezinok, proti postupu Mestského súdu Bratislava I (predtým Okresného súdu Bratislava III) v konaní vedenom pod sp. zn. (33T) PK-1T/56/2003 po právoplatnosti nálezU Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 269/2017 zo 4. júla 2017 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava I (predtým Okresného súdu Bratislava III) v konaní vedenom pod sp. zn. (33T) PK-1T/56/2003 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd po právoplatnosti nálezU Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 269/2017 zo 4. júla 2017.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadost'učinenie **1 500 eur**, ktoré mu **je** Mestský súd Bratislava I **povinný** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
3. Mestský súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľovi náhradu trovy konania **147,46 eur** a zaplatiť ich jeho právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezU.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Uznesením č. k. I. ÚS 46/2025-23 z 30. januára 2025 Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal na ďalšie konanie v poradí druhú ústavnú sťažnosť sťažovateľa v danej veci doručenú mu 7. novembra 2024, a to v časti, v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava I (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. (33T) PK-1T/56/2003 (ďalej len „napadnuté konanie“) po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 269/2017 zo 4. júla 2017 vrátane požiadavky na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol sčasti pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí a sčasti pre nedostatok právomoci (k tomu bližšie body 10 až 16 uznesenia č. k. I. ÚS 46/2025-23 z 30. januára 2025).

2. Z ústavnej sťažnosti (ktorá je v poradí 282 ústavnou sťažnosťou sťažovateľa a treťou v napadnutom konaní), jej príloh a ostatného spisového materiálu vrátane vlastnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že proti sťažovateľovi bolo pôvodne pred Okresným súdom Pezinok (ďalej len „okresný súd“) a následne po jeho zrušení pred Okresným súdom Bratislava III (ďalej tiež len „okresný súd“) vedené trestné stíhanie pre trestné činy falšovania a pozmeňovania peňazí a cenných papierov podľa § 140 ods. 2 a 3 písm. b) a podvodu podľa § 250 ods. 1 a 4 písm. b) Trestného zákona v rámci konania sp. zn. PK 1 T 56/03, a to na základe obžaloby podanej 5. júna 2003. Prvý rozsudok, ktorým uznal sťažovateľa vinným z označených trestných činov a uložil mu úhrnný trest odňatia slobody vo výmere päť a pol roka, okresný súd vydal 21. júna 2005. Na základe odvolania sťažovateľa Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 3 To 102/2009 z 28. apríla 2011 rozsudok prvostupňového súdu zrušil a vec vrátil na nové prerokovanie a rozhodnutie. Ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 352/2012 zo 14. mája 2013 vyslovil, že v období od podania obžaloby do rozhodnutia ústavného súdu bolo postupom okresného súdu v namietanom konaní porušené sťažovateľovo základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a priznal mu primerané finančné zadosťučinenie 1 000 eur. V apríli 2014 bola vec pridelená novej zákonnej sudkyni a po smrti spoluobžalovaného okresný súd vykonával jednotlivé procesné úkony vrátane hlavných pojednávaní, ktoré odročoval najmä na účel doplnenia dokazovania pomerne sporadicky. Ani ku dňu druhého nálezů ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 269/2017 zo 4. júla 2017, ktorým ústavný súd opakovane vyslovil porušenie práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, znova uložil príkaz konať a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie 1 500 eur, nebolo v napadnutom konaní rozhodnuté.

3. Od nadobudnutia právoplatnosti nálezů ústavného súdu vo veci sp. zn. III. ÚS 269/2017 okresný súd a po nadobudnutí účinnosti tzv. súdnej mapy od 1. júna 2023 aj mestský súd približne dvakrát

ročne nariad'ovali vo veci hlavné pojednávania, ktoré odročovali z rôznych príčin (neprítomnosť svedkov, choroba sťažovateľa, dlhodobá liečba sťažovateľa), až napokon 28. novembra 2024 bolo vo veci rozhodnuté rozsudkom, pričom sťažovateľ, resp. obžalovaný bol v zmysle § 285 písm. c) Trestného poriadku spod obžaloby oslobodený a rozsudok aj nadobudol právoplatnosť.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Podstata sťažnostných námietok sťažovateľa spočíva v tvrdení, že v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 269/2017-27 zo 4. júla 2017 je jeho trestná vec stále v nerozhodnutom stave, pričom namieta obštrukčné konanie osobitne zo strany okresnej prokuratúry a zdôrazňuje extrémnu dĺžku trestného konania, ktoré ho nadmerne psychicky zaťažuje.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

5. Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/172/2024 z 11. decembra 2024, o ktoré ho ústavný súd požiadal ešte vo fáze predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti [§ 56 ods. 6 vetou za bodkočiarkou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], uviedol chronologický prehľad hlavných pojednávanií na prejednanie trestnej veci sťažovateľa, ktoré boli okresným súdom podľa jeho názoru nariad'ované v prijateľných časových odstupoch, avšak boli opakovane odročované z dôvodov na strane predvolaných svedkov, sťažovateľa i zákonnej sudkyne. Po nadobudnutí účinnosti novej súdnej mapy mestský súd 17. júla 2023 nariadil hlavné pojednávanie na 21. november 2023, ktoré bolo odročené pre neprítomnosť svedka, ktorého žiadal súd predviesť. Tento svedok bol predvedený až 30. mája 2024, avšak toto pojednávanie bolo odročené zo zdravotných dôvodov zákonnej sudkyne. Nakoniec 28. novembra 2024 bolo vo veci rozhodnuté oslobodzujúcim rozsudkom, ktorý už nadobudol aj právoplatnosť. Podľa názoru mestského súdu je súd v predmetnej trestnej veci činný a koná bez priet'ahov.

6. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mestský súd v liste sp. zn. 1SprV/172/2024 zo 17. februára 2025 zotrval na svojom predchádzajúcom vyjadrení.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, lebo na základe podaní účastníkov je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

10. V prípade právnej a skutkovej zložitosti veci ústavný súd konštatuje, že predmet napadnutého konania nemožno považovať za neštandardnú, prerokúvanú trestnú vec za právne ani skutkovo zložitú, komplikovalo ju však najmä dokazovanie, ktoré musel súd vykonať vrátane zabezpečenia prítomnosti množstva svedkov, ktorí sa na hlavné pojednávanie nedostavovali, prípadne niektorí z nich aj zomreli. V čase kovidového obdobia boli viaceré hlavné pojednávania odročované aj z dôvodu kontaktu sudcov alebo s'ťažovateľa s týmto ochorením.

11. Celkom štandardné nebolo ani správanie s'ťažovateľa ako obžalovaného opakovane žiadajúceho o odročenie hlavného pojednávania, hoci bolo zapríčinené aj jeho zdravotným stavom, keď sa vyše roka nemohol zúčastňovať hlavných pojednávanií (od januára 2019 do novembra 2020).

12. Ústavný súd vníma celkovú extrémnu dĺžku napadnutého konania, ktoré pred okresným súdom, krajským súdom a mestským súdom prebiehalo viac ako 21 rokov. Ústavný súd však v danej veci prihliadal už „iba“ na obdobie, ktoré nasledovalo po prijatí nálezu sp. zn. III. ÚS 269/2017 zo 4. júla 2017, ktorý nadobudol právoplatnosť 4. septembra 2017. Napriek skutočnosti, že s'ťažovateľ opakovane zdôrazňuje neprimeranosť celkovej dĺžky konania, od septembra 2017 prejavil o svoju vec záujem až po siedmich rokoch, keď táto v poradí tretia ústavná s'ťažnosť bola ústavnému súdu doručená 7. novembra 2024, teda krátko pred plánovaným rozhodnutím mestského súdu vo veci (28. novembra 2024), v čase, keď už bolo s'ťažovateľovi známe nariadenie posledného hlavného pojednávania a predvolanie naň aj pripojil k ústavnej s'ťažnosti.

13. Keďže dĺžka napadnutého konania po ostatnom náleze ústavného súdu z roku 2017 bola prevažne ovplyvnená nečinnosťou a neefektívnou činnosťou okresného súdu a čiastočne aj mestského súdu, neostalo ústavnému súdu iné ako vysloviť, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

14. Príkaz konať vo veci bez zbytočných priet'ahov ústavný súd mestskému súdu neuložil, pretože napadnuté konanie bolo medzičasom právoplatne skončené (bod 4 výroku tohto nálezu).

15. S'ťažovateľ požaduje od mestského súdu priznať primerané finančné zadosťučinenie 50 700 eur, dôvodiac svojou neistotou a zhoršeným zdravotným stavom, lebo je podľa jeho tvrdenia vystavený ponižujúcemu zaobchádzaniu.

16. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie

porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

17. Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd zohľadnil konkrétne okolnosti posudzovanej veci, dĺžku napadnutého konania od ostatného nálezu ústavného súdu, povahu a rozsah práv sťažovateľa, ktoré boli porušené, správanie sťažovateľa s ohľadom na jeho zdravotný stav, ako aj časový odstup od podania ústavnej sťažnosti do právoplatného skončenia veci.

18. Ústavný súd tak dospel k záveru, že v danom prípade je podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia 1 500 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Zároveň nevyhovel časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

19. Náhradu trov konania pred ústavným súdom ústavný súd sťažovateľovi priznal (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) v jednej tretine ním požadovanej sumy. Vychádzal pritom z obsahu ústavnej sťažnosti, ktorá je napísaná značne chaoticky, ako aj s obsahovým zameraním na uplatnenie nárokov, v ktorých bol sťažovateľ v konečnom dôsledku neúspešný. Zároveň v tejto súvislosti dáva do pozornosti, že § 73 zákona o ústavnom súde svojou štruktúrou (vzťah odseku 1 a 3) právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom nestavia do nárokovateľnej polohy (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 238/2021, I. ÚS 114/2023, I. ÚS 100/2024).

20. Trovy právneho zastúpenia sťažovateľ uplatnil v nešpecifikovanej sume 442,38 eur, z ktorých jedna tretina činí 147,46 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

21. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. februára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu